

Syntetyczna odpowiedź na pytania badawcze

Pytanie	Syntetyczna odpowiedź
Obszar badawczy I. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej	
<p>1. Jakie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej regionu nastąpiły na przełomie ostatnich lat, licząc od początku okresu programowania do czasu realizacji przedmiotowego badania oraz jaki miały one wpływ na dotychczasowe wdrażanie RPO WP 2014-2020?</p>	<p>Logika interwencji RPO WP 2014-2020 została zaprogramowana prawidłowo, działania odpowiadają na zdiagnozowane problemy, a rzadko występujące obniżenie skuteczności wynika z niemożliwych do przewidzenia na etapie programowania zmian społeczno-ekonomicznych, przede wszystkim dobrej koniunktury gospodarczej, która doprowadziła do wzrostu aktywności ekonomicznej ludności. Duża skala potrzeb znalazła swoje odzwierciedlenie w dużym zainteresowaniu aplikowaniem o wsparcie w ramach większości Działań i Poddziałań RPO WP 2014-2020.</p> <p>Najbardziej znaczące zmiany uwarunkowań społeczno-gospodarczych, jakie zaszły w regionie, dotyczą poprawy sytuacji na rynku pracy, co miało przełożenie na zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy, a także wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Miało to wpływ przede wszystkim na dotychczasowe wdrażanie OP 7 <i>Regionalny rynek pracy</i> oraz OP 8 <i>Integracja społeczna</i>, gdzie zdiagnozowano trudności rekrutacyjne i ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów końcowych w przypadku niektórych wskaźników, przede wszystkim rezultatu. W zakresie kształcenia dorosłych – poprawa sytuacji na rynku pracy powoduje mniejszą presję na udział w oferowanych formach podnoszenia kwalifikacji i kompetencji. Jednak oferowane kursy zawodowe okazały się na tyle atrakcyjne, że nie było większych problemów z rekrutacją uczestników.</p> <p>W obszarze wsparcia EFRR główne zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej regionu dotyczą przeobrażeń na rynku inwestycyjnym (wzrost cen usług i materiałów budowlanych), co generowało problemy realizacyjne, w skrajnych przypadkach (PI 7b) zagrażając realizacji celów końcowych Programu.</p> <p>Sytuacja społeczno-gospodarcza regionu w zakresie istotnym dla pozostałych obszarów wsparcia RPO WP 2014-2020 nie uległa zasadniczym zmianom, co mogłoby wpływać w znaczący sposób na dotychczasowe wdrażanie RPO WP 2014-2020.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu oraz w Załączniku nr 4.</p>
<p>2. Jak prognozować można dalsze zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej regionu? Czy w kontekście tych prognoz cele</p>	<p>W części obszarów skala potrzeb zmniejszyła się dzięki wsparciu z RPO WP 2014-2020, np. w edukacji przedszkolnej, gospodarce wodno-kanalizacyjnej, gospodarce odpadami czy transporcie drogowym. Główne wyzwania, jakie zostały zidentyfikowane na etapie programowania pozostają jednak aktualne we wszystkich obszarach wsparcia RPO WP 2014-2020. Nie zidentyfikowano konieczności znaczących modyfikacji zapisów RPO WP 2014-2020 w celu lepszego dostosowania interwencji do zmieniających się</p>

<p>Programu nadal pozostają trafne?</p>	<p>wyzwań. Działania podejmowane do tej pory przez IZ były pod tym względem wystarczające (realokacje, zmiany wartości docelowych wskaźników, zmiany warunków wsparcia, rozszerzenie grup docelowych etc.).</p> <p>W obszarze wsparcia OP 1 <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> w perspektywie kolejnych lat należy oczekiwać uregulowania niepewnej obecnie sytuacji w warunkach działania sektora nauki i szkolnictwa wyższego, co może wpłynąć na plany rozwojowe uczelni. Zapotrzebowanie na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw pozostaje duże, również na instrumenty zwrotne.</p> <p>W obszarze wsparcia OP 2 <i>Cyfrowe podkarpackie</i> nie prognozuje się znaczących zmian. Przeszkodą w rozwoju e-administracji w najbliższych latach mogą być jednak inne potrzeby inwestycyjne JST, na które w pierwszej kolejności będą one decydowały się przeznaczyć posiadane, ograniczone środki finansowe. Można zakładać jednak, że w kolejnej perspektywie finansowej zasadne będzie przeznaczenie środków na dalszy rozwój e-administracji.</p> <p>W zakresie OP 3 <i>Czysta energia</i> prognozuje się kontynuację wzrostu zużycia energii, wynikającego z postępu technologicznego oraz rozwoju gospodarczego, przy jednoczesnym względnie stałym poziomie jej produkcji. Spodziewane jest także powolne ograniczanie emisji szkodliwych pyłów do powietrza, co umożliwi w dużej mierze interwencja RPO (likwidacja nieefektywnych ekologicznie urządzeń grzewczych). Warto jednak zaznaczyć, że wszystkie zachodzące zmiany są procesami długofalowymi, dla powodzenia których niezbędna jest świadomość społeczna odnośnie korzyści płynących z racjonalnego gospodarowania energią.</p> <p>W obszarze wsparcia OP 4 <i>Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</i>, należy spodziewać się dalszego zwiększania częstotliwości zjawisk katastrofalnych, w związku z czym potrzeby w zakresie sprzętu do prowadzenia interwencji ratunkowych będą utrzymywać się na wysokim poziomie. Zwiększą się potrzeby dotyczące sprzętu specjalistycznego.</p> <p>Nadal wzrastać będzie masa odpadów zbieranych ogółem. Z uwagi na to, a także na rosące z roku na rok wyzwania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (wymogi i dyrektywy UE), wyzwania RPO WP 2014-2020 wciąż pozostają i w najbliższych latach pozostaną aktualne. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do gospodarki wodno-ściekowej. Pomimo poprawy sytuacji, istnieje konieczność kontynuowania wsparcia działań na obszarach wiejskich.</p> <p>Ponieważ dla obszaru kultury (PI 6c) można jednak oczekiwać, że aktualny wzrost dochodów (wzrost płac, programy socjalne) przełożą się na wzrost wydatków na cele kulturalne, a tym samym potrzeby w zakresie rozwoju/modernizacji tego typu infrastruktury będą nadal aktualne.</p> <p>W obszarze wsparcia różnorodności biologicznej, w dalszym ciągu zagrożenie dla regionalnej różnorodności biologicznej wynikać będzie z presji urbanistycznej, fragmentacji przestrzeni przyrodniczych, ekspansji gatunków inwazyjnych z nadmiernego i nieukierunkowanego ruchu potoków turystów. Z tego względu istotna jest dalsza realizacja projektów mających na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo.</p> <p>W obszarze wsparcia OP 5 <i>Infrastruktura komunikacyjna</i>, na koniec bieżącego okresu programowania należy spodziewać się zaspokojenia w znacznym stopniu poprawienia drogowej dostępności przejść granicznych, zwiększenia dostępności regionalnych biegunów wzrostu. Zakończenie budowy A4 na terenie regionu oraz kolejnego odcinka S19 niesie za sobą jednak konieczność budowy nowych łączników drogowych, zjazdów, zwiększenia skali inwestycji integrujących system drogowy. Interwencji wymagać też będzie spodziewana niska dostępność ośrodka wojewódzkiego do gmin położonych na obrzeżu Karpat. Również w obszarze</p>
---	---

wsparcia infrastruktury kolejowej należy spodziewać się efektów w poprawie kolejowej dostępności transportowej, dotyczących głównie Rzeszowa oraz lotniska Rzeszów-Jasionka. W obszarze wsparcia PI 7c, pełna realizacja planów beneficjentów planujących inwestycje w LHS Wola Baranowska pozwoli na wykorzystanie potencjału logistycznego województwa podkarpackiego, wynikającego z położenia przygranicznego w zakresie transportu towarów pozakontenerowych. Potrzeby w zakresie upowszechnienia transportu miejskiego pozostają aktualne, mimo znaczącej skali inwestycji w ramach RPO WP 2014-2020 oraz pozytywnych prognoz w zakresie wskaźnika rezultatu strategicznego.

W obszarze wsparcia OP 6 *Spójność przestrzenna i społeczna*, w kolejnych latach dostępność opieki zdrowotnej pozostanie na niezadowalającym poziomie. Odpowiadać za to będą tendencje demograficzne, wzrastający odsetek osób powyżej 65 roku życia oraz nierozwiązany problem migracji lekarzy i niewystarczających kontraktów NFZ (mimo stworzenia sieci szpitali). Potrzeby uzupełnienia sprzętu medycznego w leczeniu specjalistycznym w województwie podkarpackim są znaczne, a ich pełne zaspokojenie w ramach PI 9a RPO WP 2014-2020 nie jest możliwe.

W obszarze wsparcia opieki żłobkowej, mimo pozytywnych tendencji spadkowych w odniesieniu do liczby oczekujących na miejsce w żłobku w latach 2013-2018, nadal popyt na wsparcie przekracza znacznie podaż miejsc. Wskazane tendencje jednoznacznie świadczą o pełnej aktualności kierunków interwencji przewidzianych w RPO WP 2014-2020.

Również w obszarze rewitalizacji wsparcie pozostaje aktualne, gdyż zdiagnozowane pozytywne tendencje dotyczące zmniejszenia skali ubóstwa w regionie w niewielkim stopniu oddziałują na sytuację mieszkańców obszarów zdegradowanych borykających się z problemem dziedziczenia biedy i wyuczonej bezradności.

W obszarze wsparcia inwestycyjnego edukacji, należy przyjąć, iż w kolejnych latach wdrażania Programu tendencje niskiej dostępności opieki przedszkolnej na terenach wiejskich, niskiej jakości kształcenia ogólnego i jednego z najwyższych w kraju bezrobocia absolwentów szkół kształcenia zawodowego będą się utrzymywać.

W obszarze wsparcia EFS – *rynek pracy i integracja społeczna* - przewidywać można, iż dobra sytuacja na rynku pracy oraz utrzymanie skali polityki rodzinnej (pakiet 500+) spowoduje, że otoczenie dla wdrażania interwencji będzie nadal trudne. Cele Programu pozostają pomimo tego aktualne. Region podkarpacki jest objęty tymi samymi trendami, co cały kraj – zdecydowanie spada stopa bezrobocia – od 16,4% w 2012 do 8,4% w 2018. Sprawia to, że wsparcie z poziomu RPO powinno być ukierunkowane inaczej niż zakładano na etapie programowania. Mimo zmniejszenia się grup docelowych, wsparcie powinno być kierowane do najtrudniejszych w aktywizacji społecznej i zawodowej grup. W obszarze kształcenia ustawicznego problem bezrobocia ustąpił problemowi pracy w zawodach, gdzie są niskie wynagrodzenia. To kwestia tylko w części jest do rozwiązania przez system edukacyjny. Samo wyposażenie ludzi w kompetencje i kwalifikacje nie oznacza, że podejmą oni zatrudnienie na lepiej płatnych miejscach pracy. Te miejsca pracy muszą po prostu istnieć.

Tym niemniej podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych jest nadal aktualne, aczkolwiek z racji tego, że finansowane jest to ze środków publicznych, nacisk należy położyć na grupy defaworyzowane oraz znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – to jest na osoby, które z jednej strony nie są w stanie same sobie sfinansować określonych form podnoszenia kompetencji i kwalifikacji, a z drugiej strony takie osoby, dla których istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w efekcie

	<p>podniesienia swoich kwalifikacji lub kompetencji ich sytuacja zawodowa ulegnie poprawie.</p> <p>W pozostałych obszarach wsparcia EFS cele są również aktualne. Szczególnie ze względu na starzenie się społeczeństwa i choroby cywilizacyjne, występują duże potrzeby w zakresie usług społecznych i zdrowotnych. Również w zakresie rozwoju ekonomii społecznej potrzeby są nadal duże, a dobra koniunktura na rynku sprzyja powstawaniu nowych przedsiębiorstw społecznych. W edukacji potrzeby pozostają niezmiennie duże a potencjał aplikacyjny wysoki, gdyż możliwości zaspokojenia tych potrzeb ze środków budżetów samorządowych nie jest możliwe.</p> <p>Wyzwania stojące przed szkolnictwem – tak ogólnym jak i zawodowym – pozostają zatem niezmiennie. Chodzi tutaj przede wszystkim o wyposażenie absolwentów szkół różnego poziomu w kompetencje oczekiwane przez rynek pracy. Szczególnie w przypadku szkół zawodowych wiąże się to z koniecznością ponoszenia większych nakładów na te szkoły oraz na działania mające na celu włączenie pracodawców w proces edukacyjny. Opieka przedszkolna, będąca w osi zainteresowania PI 10i, jest nadal wyzwaniem choć prawdopodobnie inaczej będą rozłożone akcenty tego problemu. Nadal będzie brakować miejsc opieki przedszkolnej na wsiach i terenach słabiej zurbanizowanych.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu oraz w Załączniku nr 4.</p>
<p>Obszar badawczy II. Analiza poziomu osiągnięcia celów pośrednich Programu</p>	
<p>3. W jakim stopniu udało się osiągnąć cele pośrednie RPO WP 2014-2020? Jaki stanowią one poziom realizacji celów końcowych RPO WP 2014-2020?</p>	<p>Najważniejszym wnioskiem z przeprowadzonej ewaluacji mid-term jest fakt, że do końca 31.12.2018 roku w ramach RPO WP 2014-2020 zostały osiągnięte cele pośrednie. Oznacza to, że wszystkie wskaźniki ram wykonania osiągnęły poziom co najmniej 85% zakładanej wartości pośredniej na koniec 2018 roku. W związku z tym nie istnieje zagrożenia dla otrzymania rezerwy wykonania w pełnej założonej wysokości.</p> <p>W przypadku wskaźników postępu finansowego w czterech Osiach osiągnęły one poziom powyżej 200% (OP 6, OP 9, OP 1 oraz OP 4). Jediną Osią, w której nie osiągnięto zakładanej wartości wskaźnika postępu finansowego jest OP 2 (92%).</p> <p>Również w przypadku wskaźników postępu rzeczowego realizacja celów pośrednich zakończyła się sukcesem. Jedyne w przypadku wskaźnika produktu w OP 5 nie udało się osiągnąć założonej wartości dla celu pośredniego - Całkowita długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg w OP 5 (95%),</p> <p>Realizacja celów końcowych nie jest jednak zapewniona. Na przykład w przypadku PI 1a żaden ze wskaźników nawet w minimalnym stopniu nie zbliżył się do realizacji celów końcowych. Również w przypadku PI 6e z uwagi na fakt, iż w momencie realizowania przedmiotowej ewaluacji nie podpisana została żadna umowa o dofinansowanie poziom realizacji celów pośrednich oraz końcowych RPO WP 2014-2020 w momencie realizacji badania był niezadowolający. Podobne zagrożenie identyfikuje się w PI 6a, w którym wyłącznie w zakresie jednego wskaźnika produktu możliwe będzie osiągnięcie (a nawet przekroczenie) przyjętych wartości docelowych (<i>Liczba wspartych PSZOK</i>).</p> <p>Odmienne sytuacja panuje choćby w OP 2, w której wartość końcowa wskaźnika produktu jest już znacząco przekroczone.</p> <p>W obszarze EFS warto wyróżnić OP 9 związaną z edukacją, w której dotychczasowy proces wdrażania może stanowić podstawę do</p>

	<p>prognozowania osiągnięcia celów końcowych</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – rozdział 2.1 oraz 2.2, a także w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12</p>
<p>4. Czy obserwowany postęp rzeczowy w realizacji Programu jest adekwatny do postępu finansowego?</p>	<p>Adekwatność postępu rzeczowego do postępu finansowego jest różna w zależności od Osi bądź Działania.</p> <p>W OP 1 - postęp rzeczowy w realizacji OP 1 w zakresie PI 1a, 1b i 3a jest wolniejszy niż postęp finansowy. W przypadku PI 3c, postęp rzeczowy wyprzedza postęp finansowy, mierzony poziomem kontraktacji dostępnych środków.</p> <p>W OP 2 - postęp rzeczowy zdecydowanie wyprzedza postęp finansowy w OP 2, mierzony poziomem kontraktacji dostępnych środków – może to zatem świadczyć o wysokiej efektywności wsparcia w ramach tej osi priorytetowej.</p> <p>W OP 3 - postęp rzeczowy kształtuje się w sposób adekwatny do postępu finansowego. Jednak w przypadku PI 6e: (Działanie 3.3. Poprawa jakości powietrza, Poddziałanie 3.3.2 Redukcja emisji), z uwagi na fakt, iż w momencie realizowania przedmiotowej ewaluacji nie podpisana została żadna umowa o dofinansowanie postęp rzeczowy oraz finansowy realizacji programu był niezadowalający.</p> <p>W OP 4 - postęp rzeczowy jest realizowany nierównomiernie – w przypadku małej retencji nie ma (i prawdopodobnie nie będzie) projektów realizujących wskaźnik. W przypadku liczby ludności objętej ochroną przeciwpożarową – mogą wystąpić trudności ze zrealizowaniem założeń wskaźnikowych. W przypadku zabezpieczeń przeciwpowodziowych – wskaźnik zostanie zapewne zrealizowany na poziomie 80-90%. Postęp finansowy jest więc szybszy niż postęp rzeczowy.</p> <p>Z uwagi na trudności i opóźnienia we wdrażaniu PI 6a postęp rzeczowy i finansowy jest niezadowalający (niski poziom kontraktacji alokacji oraz zatwierdzonych wniosków o płatność).</p> <p>Obserwowany w PI 6b postęp rzeczowy w realizacji Programu jest adekwatny do postępu finansowego.</p> <p>W PI 6c - postęp rzeczowy zdecydowanie wyprzedza postęp finansowy w PI 6c, mierzony poziomem kontraktacji dostępnych środków.</p> <p>PI 6d - obserwowany w PI 6d postęp rzeczowy w realizacji Programu jest adekwatny do postępu finansowego.</p> <p>W OP 5:</p> <p>PI 7b Postęp rzeczowy jest proporcjonalny do zakontraktowanej alokacji, wydatkowanie środków przebiega zgodnie z planem beneficjentów.</p> <p>PI 7d. Postęp finansowy jest niższy od postępu rzeczowego co wynika z procesu inwestycyjnego inwestycji liniowych.</p> <p>PI 7c Nie odnotowano ani postępu rzeczowego ani finansowego, co jest związane z długością procesu notyfikacji pomocy publicznej, uniemożliwiająca podpisanie umów.</p> <p>W OP 6:</p>

	<p>PI 9a Postęp finansowy jest adekwatny do postępu rzeczowego</p> <p>PI 9b Nie odnotowano postępu rzeczowego, ze względu na możliwość kontraktacji (przygotowanie wnioskodawców), dopiero w 2-gim naborze.</p> <p>PI 10a. Postęp finansowy jest adekwatny do postępu rzeczowego</p> <p>W OP7 - postęp rzeczowy jest adekwatny do finansowego. W przypadku 8iii postęp rzeczowy jest na bardzo niskim poziomie.</p> <p>W OP 8 - w przypadku większości wskaźników rzeczowych ich postęp znacząco wyprzedza postęp finansowy, co oznacza, że efekty w OP 8 udaje się osiągać niższym kosztem, niż zaplanowano.</p> <p>W OP9 - we wszystkich działaniach w ramach OP 9 postęp rzeczowy przekroczył postęp finansowy. Nie widać jednak zagrożeń dla wydatkowania alokacji.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12</p>
<p>5. Jakie czynniki, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, determinowały realizację wartości wskaźników i celów Programu w poszczególnych priorytetach (wskaźników ram wykonania, wskaźników rezultatu i pozostałych wskaźników produktu założonych na etapie programowania) w kontekście stopnia osiągnięcia wartości śródk okresowych, jak też ryzyka nieosiągnięcia wartości docelowych?</p>	<p>Zidentyfikowane czynniki determinujące realizację wartości Programu w poszczególnych priorytetach miały przede wszystkim charakter zewnętrzny, tj. niezależny od działań podejmowanych przez IZ RPO WP 2014-2020.</p> <p>W obszarze EFRR najbardziej powszechnym czynnikiem determinującym wdrażanie projektów jest wzrost cen materiałów i usług budowlanych oraz wzrost kosztów pracy. Czynnikiem stanowi poważne utrudnienie w osiągnięciu celów końcowych, ze względu na skutki w postaci opóźnień w projektach, wzrost kosztów jednostkowych wskaźników i rozwiązywanie umów. Nie jest jednak czynnikiem bezpośrednio zagrażającym osiągnięciu celów końcowych Programu, poza obszarem transportu drogowego, gdzie z tego powodu prognozuje się niepełne osiągnięcie wskaźników.</p> <p>Zidentyfikowano czynniki negatywnie wpływające na postępy o charakterze proceduralnym – m.in. opóźniające uruchomienie wsparcia, lub wydłużające proces przygotowania i realizacji projektów (np. PI 1a, 5b, 6a, 6b, 7c, 9a).</p> <p>Zidentyfikowano także czynniki zewnętrzne, które mogą hamować postępy w osiągnięciu celów końcowych wskaźników strategicznych, zależnych m.in. od sytuacji społeczno-gospodarczej, poziomu świadomości społecznej (np. PI 2c, 6a, 6c, 7b), lub też przepisów prawnych niesprzyjających rozwijaniu wspieranych dziedzin (np. 6a odpady). Negatywny wpływ, choć nie zagrażający celom końcowym miały ograniczenia wynikające z ustanowienia linii demarkacyjnej z programami krajowymi (np. PI 4a, 4c, 4e, 6a), czy konkurencja z innymi programami (np. PI 6e z programem „Czyste powietrze”).</p> <p>Z kolei czynnikami zewnętrznymi znacząco wpływającymi na szybsze postępy są duże potrzeby regionu na działania inwestycyjne w poszczególnych obszarach wsparcia, powodujące m.in. większe niż oczekiwano, zainteresowanie składaniem wniosków i w wielu wypadkach prowadzące do zwiększenia alokacji. W takich priorytetach inwestycyjnych jak 4a, 6a, czy 6b czynnikiem wpływającym na zainteresowanie wsparciem była konieczność wypełnienia zobowiązań wynikających z przepisów unijnych lub krajowych.</p> <p>W obszarze EFS czynnikiem kluczowym wpływającym na obniżenie skuteczności części PI jest znacznie lepsza niż przewidywano na etapie programowania, sytuacja na rynku pracy. W połączeniu z dużym naciskiem na efektywność zatrudnieniową w EFS,</p>

powoduje to obniżenie zainteresowania aplikowaniem o środki oraz trudnościami rekrutacyjnymi w PI 8i, 8iv, 9i. Czynniki proceduralne, wydłużające proces przygotowania projektów, odnotowano w PI 8vi (programy zdrowotne), natomiast w przypadku PI 8iv niższe postępy wynikały z konkurencji rządowego programu MALUCH+.

Podobnie jak w EFRR, czynnikiem wpływającym pozytywnie na postępy (i prognozowane przekroczenia wartości docelowych wskaźników) jest duże zapotrzebowanie na wsparcie, co przekładało się na wysoki potencjał aplikacyjny. IZ zdecydowała się na zwiększanie budżetów naborów w takich przypadkach.

Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12

6. Jak ocenić należy trafność przyjętych założeń programowych (w tym oszacowane wartości wskaźników) pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów?

Przyjęty zestaw wskaźników monitorowania (poza jednostkowymi przypadkami) należy ocenić jako trafny. Pozwala on na pomiar kluczowych efektów będących wynikiem wspieranych projektów. W obszarze EFRR w większości PI postępy rzeczowe odpowiadają postępom finansowym. W obszarze EFS w większości PI postępy rzeczowe są większe niż postępy finansowe, co oznacza wyższą efektywność wsparcia i prowadzi do przekroczenia wartości docelowych wskaźników. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela: odsetek wskaźników, dla których prognozuje się osiągnięcie, przekroczenie, ryzyko nieosiągnięcia lub brak możliwości przeprowadzenia prognozy

	Wskaźniki EFRR	Wskaźniki rezultatu strategicznego EFRR	Wskaźniki produktu i rezultatu EFS
prognozowane osiągnięcie (<85% - 125%>)	28%	50%	16%
prognozowane przekroczenie (>125%)	44%	33%	58%
ryzyko nieosiągnięcia (<85%)	28%	8%	12%
brak możliwości oszacowania	0%	8%	14%

Źródło: opracowanie własne

IZ RPO WP 2014-2020 przyjmując docelowe wartości wskaźników w Programie przyjęła trafną metodologię ich szacowania, głównie opierając się o doświadczenia z poprzedniej perspektywy. Zarówno przeszacowanie, jak i niedoszacowanie celów końcowych wynika przede wszystkim z niemożliwych do uwzględnienia na etapie programowania, czynników wpływających na koszt jednostkowy wsparcia. W niektórych PI, tam, gdzie prognozuje się przekroczenie wartości docelowych wskaźników (np. PI 1b, 3c, 4e, 6c), projekty miały niższe wartości, niż zakładano, a generowane wskaźniki nie były silnie zależne od tej wartości. Projekty, np. w PI 3a, 4e, 6b, 9b, miały też często bardziej kompleksowy i złożony charakter niż przewidywano, co spowodowało, że realizowały większą liczbę wskaźników. Przekroczenie celów końcowych w EFS jest pochodną wybierania przez beneficjentów kompleksowego zakresu działań skierowanych do szerokiego spektrum uczestników, skutkującego niższym kosztem jednostkowym wsparcia. Przyczyną przekroczenia wskaźników mogą być również inne niż planowano proporcje środków przeznaczonych na dany typ interwencji w ramach PI (np. na usługi społeczne i zdrowotne). Przekroczenie lub nieosiągnięcie założeń miało swoje przyczyny także w innej niż zakładano na etapie programowania logiki wdrażanych projektów (brak

	<p>możliwości przewidzenia preferencji wnioskodawców w zakresie typów projektów), czy też zainteresowania wsparciem.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12</p>
<p>Obszar badawczy III. Prognoza możliwego poziomu osiągnięcia celów końcowych Programu</p>	
<p>7. Jakie są perspektywy realizacji wartości docelowych wskaźników założonych na 31.12.2023 r. przy wykorzystaniu pozostałej alokacji?</p>	<p>Przeprowadzone prognozy wykazują, że istnieje zagrożenie nieosiągnięcia wartości docelowych szeregu wskaźników. Wśród głównych obszarów zagrożonych tym ryzykiem wymienić należy:</p> <p>OP 1</p> <p>PI 1a. Przewiduje się, że nie zostanie osiągnięta wartość docelowa wskaźnika <i>Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub B+R</i>.</p> <p>PI 1b Przewiduje się, że nie zostanie osiągnięta wartość docelowa wskaźnika <i>Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej</i>. Prognozuje się znaczne przekroczenie wartości docelowej wskaźnika <i>Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej</i>.</p> <p>W przypadku PI 3a przewiduje się, iż nie zostanie osiągnięta wartość docelowa wskaźnika <i>Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych</i>. Ryzykiem obciążony jest również wskaźnik <i>Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6)</i>.</p> <p>OP 3</p> <p>Najważniejszym wskaźnikiem, który może zostać nieosiągnięty jest wskaźnik <i>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji</i>, realizowany w PI 4a , w przypadku którego należy spodziewać się osiągnięcia wartości docelowej na poziomie 0%, a także wskaźnik <i>Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych</i>, realizowany w PI 4c.</p> <p>OP 4</p> <p>W przypadku wskaźnika pojemność obiektów małej retencji realizacja wartości docelowych wskaźnika nie jest możliwe. Również w przypadku liczby ludności objętej ochroną przeciwpożarową będzie to trudne, choć zależy od wyników trwającego właśnie naboru.</p> <p>OP 5</p> <p>Prognozowana na 2023 rok wysokość wskaźnika <i>Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg</i> wynosi maksymalnie 129,07 km czyli 59% zakładanej wartości docelowej. Świadczy to o zagrożeniu nieosiągnięcia celu Programu mierzonego przedmiotowym wskaźnikiem. Niższa od zakładanej będzie także wysokość wskaźnika zbiorczego <i>Całkowita długość nowowybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg</i>. Prognozowane jest jej osiągnięcie w wysokości maksimum 73%.</p> <p>PI 7c. Prognozy dotyczące osiągnięcia celów końcowych PI 7c oparte są na założeniach dwóch wniosków wybranych do dofinansowania, znajdujących się obecnie w fazie przed podpisaniem UoD. Zgodnie z planami potencjalnych beneficjentów wsparciem objęte zostaną dwa nowoutworzone terminale przeładunkowe o dodatkowej zdolności przeładunkowej wynoszącej 2 994 040 Mg. Oznacza to osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika <i>Liczba wspartych terminali przeładunkowych</i> w 66%, zaś wskaźnika <i>Dodatkowa zdolność przerobowa terminali</i></p>

	<p><i>przeładunkowych w wysokości 656%</i></p> <p>PI 7d Prognozowane jest osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika <i>Liczba zakupionych lub zmodernizowanych pojazdów kolejowych</i>. Prognoza wskaźnika <i>Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych</i> jest zależna od rozstrzygnięć dotyczących realizacji zidentyfikowanego projektu pozakonkursowego i planowanych do zidentyfikowania dwóch projektów PKP PLK S.A.</p> <p>OP 6</p> <p>Nie zostaną osiągnięte wskaźniki programowe w obszarze opieki społecznej. W przypadku wskaźników programowych Poddziałania 6.2.2 osiągnięcie celów końcowych Programu jest niemożliwe, biorąc pod uwagę stopień zakontraktowania alokacji, ograniczony potencjał aplikacyjny wnioskodawców i niewłaściwe założenia metodologiczne dotyczące szacowania wartości docelowych wskaźników programowych.</p> <p>W obszarze EFS nie identyfikuje się istotnych ryzyk związanych z nieosiągnięciem wskaźników, choć sytuacja może się zmienić w trakcie realizacji projektów, jeśli deklaracje z etapu UoD okażą się trudne do osiągnięcia.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12, a także w Załączniku nr 1, Załączniku nr 2 oraz Załączniku nr 2b.</p>
<p>8. Czy analizując dotychczasowe wdrażanie Programu zidentyfikowano zagrożenia dla realizacji celów końcowych RPO WP 2014-2020? Czym są one uwarunkowane i jakie mogą być skutki ich wystąpienia dla realizacji celów końcowych RPO WP 2014-2020? Czy uwarunkowania te stanowią podstawę do modyfikacji wartości docelowych, zgodnie z pkt 5 Załącznika II do Rozporządzenia ogólnego?</p>	<p>Prognozy stopnia osiągnięcia celów końcowych Programu wskazują na brak ryzyka poważnego niepowodzenia w osiągnięciu wartości docelowych wskaźników programowych. Wyjątkiem są wskaźniki, w stosunku do których zidentyfikowano ryzyko nieosiągnięcia wartości docelowych (prognoza poniżej 85%). W przypadku EFRR zidentyfikowano takie zagrożenie w przypadku 20 wskaźników produktu (28% wszystkich) oraz 2 wskaźników rezultatu strategicznego (8%). Dotyczy to 14 spośród 21 PI. W EFS zagrożenie takie zidentyfikowano w przypadku 9 wskaźników (12% wszystkich), w 5 spośród 11 PI. Należy jednak mieć na uwadze, iż w przypadku części wskaźników rezultatu EFS przy osiągnięciu lub przekroczeniu wartości docelowych wyrażonych liczbą bezwzględną osób objętych wsparciem, odnotowuje się ryzyko nieosiągnięcia założeń wyrażonych w % (w OP 7 i 8).</p> <p>Przyczyny prognozowanych ryzyk są obiektywne i wynikają z niemożliwych do uwzględnienia na etapie programowania, czynników wpływających na koszt jednostkowy wsparcia, zainteresowanie potencjalnych wnioskodawców (aplikowaniem do danego PI lub danym typem projektów w ramach PI), czy możliwy zakres lub wartość wsparcia, które czasem były warunkowane dokumentami wyższego rzędu już po oszacowaniu wartości docelowych wskaźników. W przypadku EFS główne zagrożenia wynikają z trudności rekrutacyjnych, będących skutkiem poprawy sytuacji na rynku pracy i mniejszych niż szacowano grup potencjalnych uczestników. Uwarunkowania te stanowią podstawę do modyfikacji wartości docelowych, zgodnie z pkt 5 Załącznika II do Rozporządzenia ogólnego. Jednocześnie w wybranych PI, tam gdzie identyfikuje się brak możliwości wykorzystania całej alokacji, przesunięcie środków na inne obszary.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12, a także w Załączniku nr 1, Załączniku nr 2 oraz Załączniku nr 2b.</p>
<p>9.1. Czy, a jeśli tak to jakie działania należy podjąć, by podnieść skuteczność realizacji celów i wartości wskaźników – w odniesieniu do</p>	<p>W większości przypadków czynniki wpływające negatywnie na postępy w Programie mają charakter zewnętrzny, zatem instytucje systemu wdrażania RPO WP 2014-2020 posiadają ograniczone możliwości oddziaływania na nie. Niemniej IZ oraz IP podejmowały działania mające na celu zwiększenie skuteczności realizacji celów i wartości wskaźników. Polegało to m.in. na:</p>

<p>brzmienia art. 20-22 Rozporządzenia ogólnego?</p>	<p>Bieżącym monitorowaniu Działań i projektów, Licznych działaniach informacyjno-promocyjnych, mających na celu promowanie możliwości uzyskania dofinansowania w ramach Programu, Odpowiedniej priorytetyzacji zadań w IZ w sytuacjach spiętrzenia prac, Ogłaszaniu kolejnych naborów przy złagodzonych warunkach dostępu, Renegocjacjach z KE w zakresie przesunięć środków oraz zmian wartości docelowych wskaźników, przy braku możliwości wdrożenia innych działań zaradczych.</p> <p>W odniesieniu do większości wskaźników zagrożonych nieosiągnięciem sformułowano w niniejszym badaniu rekomendacje w zakresie zmniejszenia ich wartości docelowych w Programie, ze względu na brak możliwości podjęcia innych działań zaradczych.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12, a także w Załączniku nr 1, Załączniku nr 2 oraz Załączniku nr 2b.</p>
<p>9.2. Czy, a jeśli tak to jakie ewentualne przesunięcia należy wprowadzić w zakresie środków rezerwy wykonania?</p>	<p>OP 1 PI 1a/PI 1b Środki rezerwy wykonania powinny zostać przesunięte z PI 1a i 1b do PI 3c z uwagi na brak potencjału aplikacyjnego w dwóch pierwszych i wysoki, niezaspokojony potencjał w PI 3c.</p> <p>OP 2 Przeprowadzone analizy dotyczące potencjału aplikacyjnego wnioskodawców oraz absorpcyjnego OP 2 wskazują, że zasadnym jest dokonanie realokacji środków rezerwy wykonania na inny PI w ramach RPO WP 2014-2020 (np. 6b).</p> <p>OP 3 Z uwagi na ogromny potencjał absorpcyjny (zwłaszcza projektów dotyczących wykorzystywania energii słonecznej), zaleca się przesunięcie całości środków rezerwy wykonania dla OP 3 w kwocie 10 mln euro do Działania 3.1 (4a) na realizację projektów dotyczących fotowoltaiki.</p> <p>PI 6e: (Działanie 3.3. Poprawa jakości powietrza, Poddziałanie 3.3.2 Redukcja emisji)</p> <p>Dostępna rezerwa wykonania z Poddziałania 3.3.2 w kwocie 3,2 mln euro powinna zostać przesunięta do Działania 3.1 <i>Rozwój OZE</i> (tj. z PI 6e z kategorii interwencji 083 do PI 4a do kategorii interwencji 010 - Energia odnawialna: słoneczna). W tym Działaniu na listach rezerwowych znajduje się wiele projektów gotowych do realizacji (w tym tzw. projekty parasolowe), ponadto zaplanowano konkurs na wsparcie klastrów energii.</p> <p>W przypadku, gdy któryś z wnioskodawców z rozstrzygniętego naboru w Poddziałaniu 3.3.2 nie podpisał umowy o dofinansowanie wówczas niewykorzystana alokacja powinna także zostać przesunięta do Działania 3.1.</p> <p>OP 4 PI5b</p>

Nie planuje się żadnych realokacji, ani przesunięć rezerwy wykonania na PI 5b.

PI 6a

Z uwagi na aktualnie występujący niski potencjał do kontynuowania wsparcia w ramach Działania 4.2, prognozowaną możliwość osiągnięcia kluczowych celów w ramach Działania 4.2 przy niepełnym wydatkowaniu alokacji oraz konieczność zapewnienia wydatkowania alokacji w okresie kwalifikowalności wydatków RPO WP 2014-2020 zaleca się niewykorzystaną alokację przenieść do Działania 4.3.1 Gospodarka ściekowa. W ramach naborów w tym Działaniu istnieje duża grupa projektów rezerwowych, które są gotowe do realizacji.

PI 6b

W przypadku PI 6b potencjał do wydatkowania pełnej alokacji zgodnie z danymi na dzień 31.12.2018 w ramach Działania 4.3 w okresie kwalifikowalności wydatków jest bardzo wysoki. Ponadto z uwagi na liczną grupę projektów znajdujących się na listach rezerwowych w ramach PI 6b zidentyfikowano potencjał do przyjęcia dodatkowych środków z innych Działań i PI. W Poddziałaniu 4.3.1 na liście rezerwowej na dzień realizacji badania pozostaje 15 projektów (wnioskowana kwota dotacji UE: 69 744 125), zaś w Poddziałaniu 4.3.2 pozostaje 37 projektów (wnioskowana kwota dofinansowania UE: 58 389 392,90 zł).

PI 6c

Przeprowadzone analizy oraz pozyskane informacje wskazują, że konieczne będzie przesunięcie dodatkowych środków do PI 6c, ze względu na nadkontraktację w obu Działaniach. Zgodnie z zamierzeniami, planowane jest przesunięcie z Działania 4.5 (PI 6d) kwoty ok. 600 tys. euro na Działanie 4.4 Kultura oraz kwoty ok. 138 tys. euro na Działanie 4.6.

PI 6d

W przypadku PI 6d nie znajduje się aktualnie uzasadnienia do kontynuowania wsparcia w ramach Działania 4.5 ponad zaplanowany na czerwiec 2019 r. konkurs. Brak jest aktualnie uzasadnienia do ew. przesunięcia środków z innych Działań.

OP 5

Należy rozważyć propozycję przesunięcia 850 000 euro z PI 7d do PI 4e

OP 6

Nie rekomenduje się przesunięć środków poza Oś. Rekomenduje się przesunięcie niewykorzystanych środków w Działania 6.2.2 na Działanie 6.2.1.

OP 7

Planuje się realokację środków z 8i na działania związane z pomocą techniczną. Pozostałe mniejsze przesunięcia dotyczą tej samej Osi.

OP 8

W OP 8 cała rezerwa wykonania została skierowana do PI 9v. Jest to posunięcie słuszne biorąc pod uwagę duży potencjał aplikacyjny w tym PI, przy jednoczesnym niższym potencjale w PI 9i i znaczącym prognozowanym przekroczeniu wskaźników w PI 9iv.

OP 9

Rekomenduje się przesunięcie 50% kwoty rezerwy wykonania z Działania 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego (PI 10iv) tj. ok. 4 198 553

	<p>euro na OP10 Pomoc Techniczna.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w treści raportu – w opisie poszczególnych PI w częściach 2.4 – 2.12, a także w rozdziale 3.1 oraz 3.2.</p>
<p>Obszar badawczy IV. Analiza wpływu Programu na realizację Strategii Europa 2020</p>	
<p>10. Jaki jest dotychczasowy i prognozowany finalny wkład RPO WP 2014-2020 w realizację Priorytetów Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020?</p>	<p>Wpływ RPO WP na realizację celów Strategii Europa 2020 jest różny w zależności od poszczególnych wskaźników. Największy odsetek projektów realizuje Cel 4 Strategii związany edukacji, jednak najwięcej środków finansowych jest skierowanych na Cel 3 Strategii dotyczący zmian klimatu i energii oraz Celu 1 - Zatrudnienie.</p> <p>Nie jest zagrożona realizacja na poziomie regionalnym wskaźników Strategii przypisanych do Celu 1 (Zatrudnienie), Celu 4 (Edukacja) oraz Celu 5 (Ubóstwo i wykluczenie społeczne). Na pozytywną ocenę poziomu wskaźników wpływ mają jednak nie tylko efekty wdrażania RPO, lecz także trendy ogólnokrajowe związane z poprawą sytuacji na rynku pracy, z satysfakcjonującym poziomem edukacji oraz z polityką socjalną państwa. Trudności w realizacji Celu 2 (Badania i rozwój) wynikają z uwarunkowań systemowych w CT1 (konieczność konsultacji projektów na szczeblu ministerialnym i z NCBR) oraz powszechnych barierach we współpracy sektora nauki z biznesem. Cel 3 również nie zostanie osiągnięty w pełni, mimo pozytywnych prognoz dotyczących rozwoju OZE i istotnego wpływu RPO WP na tą dziedzinę. Jednak intensywny rozwój gospodarczy i realizacja wielu inwestycji infrastrukturalnych, a także rozwój budownictwa, sprawiają, że obniżenie emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenie zużycia energii pierwotnej staje się niemal niemożliwe.</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w Załączniku nr 3.</p>